

València: Cadascú cull allò que sembla

GABRIEL BIBILONI I CANYELLES

Al final de la Dictadura i durant la Transició es dibuixa una alternativa clara al País Valencià: un sector de la intel·lectualitat opta per engegar la construcció d'un país amb cara i ulls, cosa que passava per la unitat de la llengua catalana i l'articulació d'una o altra manera del conjunt nacional català; aquesta opció podia anar més lluny o més a prop, però en tot cas anava en direcció contrària a l'espanyolització de la terra valenciana iniciada segles enrere; altres optaren per la continuïtat d'aquesta espanyolització i trobaren una bona estratègia en la popularització d'un sentiment pseudovalencianista i irracionalment anticatalà. La col·lisió sistemàtica prengué forma especialment en els símbols d'identitat, inclosa l'onomàstica: nom de la llengua, nom del territori, himne i bandera. Al final, tanmateix, el bàndol catalanista ho perdé tot. Cal reconèixer-ho amb la mateixa objectivitat que cal reconèixer l'error en la tàctica seguida: es gastaren fabuloses energies combatent una franja blava o el nom de *Regne de València* —històricament irreprotxable—, que potser més hauria valgut integrar al catalanisme, i molt poques en la defensa del nom de la llengua, aquest sí que fonamental.

La consagració del nom de valencià per a la llengua del país o comunitat o el que sigui— és un dels fets més transcendents i lamentables de la història recent d'aquella —aquesta— terra, i caldrà cercar-ne la responsabilitat en la fluïdesa d'una intel·lectualitat que no sabé estar a l'altura de les circumstàncies. Els mateixos gramàtics locals no gosaren mai fer cap gramàtica catalana i acceptaren el nom de valencià per a la llengua, les càtedres i els estudis filològics. Ara aquesta mateixa intel·lectualitat frivolitza i s'auto-

La col·lisió sistemàtica prengué forma especialment en els símbols d'identitat, inclosa l'onomàstica: nom de la llengua, nom del territori, himne, bandera... (Foto: P. Carmona)

disculpa amb allò de "el nom no fa la cosa" i amb unes retencions de pragmatisme de ben escassa credibilitat.

El cert és que, faci o no la cosa, el nom d'una llengua és un element essencial. Dient-se *català* o dient-se *valencià* es creen dues dinàmiques

absolutament incomparables, i l'experiència diària ens ho va confirmant. La comparació amb les illes es fa en aquest punt inevitable. A les illes i al País Valencià la situació bàsica de partida era la mateixa, encara que alguns ho neguin: arrelament i

antiguitat dels noms regionals de la llengua i igual oposició d'una majoria social alienada al nom unitari, que permetia —i permeté— el joc de la confusió i l'enfrontament. Doncs bé, l'assumpció del nom de *catàl* en l'ordenament legal —que, per cert, ens va venir d'un pèl— ha suposat la naturalització d'aquest nom en els medis escolars, mitjans de difusió i en l'expressió normal de la gent mitjanament culta. Ara aquí tothom sap que la llengua de les illes és el català i hom s'ha acostumat a escoltar un sa aiguabarreig de fonètiques, varietats i registres i s'ha adonat de l'evidència que “tot és el mateix”. La declaració del *catàl* com a llengua oficial de les Balears crea un automatisme que poc o molt “enganxa” les illes a la dinàmica del Principat, mentre que al País Valencià la desconexió és tràgica. Naturalment no pretenc dir que aquí les coses rutllin bé; només vull destacar que s'ha aconseguit establir una de les condicions fonamentals perquè les coses puguin rutllar bé. Encara que siguin fets marginals pensem que la poca producció en català que empreses d'àmbit estatal (com Telefònica) o el mateix Estat fan per al Principat l'envien també a les illes amb bastant regularitat. L'aïllament del País Valencià—recordem l'afer del català i la Comunitat Europea— és una conseqüència de la qüestió del nom, que segons alguns “no fa la cosa”. Com ho és la pràctica de l'Estat, que, coherent amb els termes legals, considera sistemàticament *catàl* i *valencià* com dues llengües diferents. Vegeu l'inventari de llengües “espanyoles” que apareix en certs formularis

del Ministeri d'Educació destinats a conèixer la competència lingüística dels mestres.

L'esquerra valenciana que va claudicar vergonyosament amb el nom de la llengua ha fet durant deu anys l'equilibrista damunt una corda prima, evitant —o prohibint— el nom de

La consagració del nom de valencià per a la llengua del país o comunitat o el que sigui és un dels fets més transcendents i lamentables de la història recent d'aquella —d'aquesta— terra

catàl però mantenint —si fa no fa— la normativa unitària, dita eufemísticament *normes de Castelló*. Produeix una rialla freda veure temaris d'oposicions per a càtedres d'institut, on només apareix una llengua *valenciana*, que al cap i a la fi, però, no pot evitar tenir varietats geogràfiques dites *catàl nord-occidental* o *mallorquí*.

Els equilibristes, que d'altra banda han procurat fer una promoció mínima del català (com menys aparegui per

enmig menys problemes), han creat un clima de falsa pau on tothom ha renunciat definitivament al nom unitari de l'idioma —és colpidor observar com també la gent del Principat s'ha adaptat de cada vegada més al nom de *valencià* per a designar la llengua dels valencians— i els treballadors de la normalització han anat fent allò que han pogut amb el mínim suport oficial. Ara, però, aquesta aparent pau ha estat trencada per la dreta ultramuntana que no renuncia al secessionisme lingüístic com a estratègia bàsica per evitar qualsevol progrés de la llengua del país. Is'ha engegat per enèsima vegada la cerimònia de la confusió per part d'uns, i la invocació per part d'altres de la Ciència, la Reial Acadèmia Espanyola, les universitats estrangeres i els lingüistes d'arreu del món. Aracil en diu sucursalisme suplicant.

Mentre la legislació no proclami que la llengua de València és el *catàl*, continuarem fent equilibris i malabarismes, apareixeran lizondos i acadèmies de cultura disposats a depurar el *valencià* de les perverses influències catalanes, fabregats que imposaran a la televisió les paraules que els vingui en gana, l'espai comunicatiu català continuarà estant separat a la Sènia per un implacable “teló d'acer” i es repetiran tristos episodis com l'assumpte del català (sense una part) a Europa. Mentre les bases jurídiques no siguin clares i inequívokes la promoció de l'idioma a València serà un camí farcit d'obstacles. Mentre hi hagi idioma. □

hilario

- Material Tècnic de dibuix
- Llibreria Tècnica de dibuix
- Papereria

EN CATALÀ:
**Blocs impresos de factures,
 albarans i rebuts.**

C/. Aragó, núm. 10 Tel. 46 45 72
 Palma de Mallorca
 C/. Quint, núm. 3 Tel. 71 54 33